

UNIVERSITATEA „ LUCIAN BLAGA” DIN SIBIU

ȘCOALA DOCTORALĂ

DOMENIUL DE DOCTORAT: DREPT

TEZĂ DE DOCTORAT

- REZUMAT -

CONDUCĂTOR DOCTORAT:

PROF. UNIV. DR. TEODOR BODOAȘCĂ

DOCTORAND:

BOGDAN ANCA-VIORICA

SIBIU

2020

SUMAR

În încercarea noastră de a oferi doctrinei noi perspective și orizonturi, am venit cu diverse soluții și abordări în ceea ce privește instituțiile din domeniul drepturilor conexe dreptului de autor.

Lucrarea a fost structurată în urma unei consultări temeinice și minuțioase cu conducătorul de doctorat, domnul prof. univ. dr. Teodor Bodoașcă, în 5 capitole, pentru ca, în final, într-un capitol distinct, să fie formulate o serie de concluzii și propuneri *de lege ferenda* privitoare la tema cercetată.

În tot cuprinsul lucrării au fost inserate aspecte concluzive, elemente de jurisprudență, susțineri doctrinare, precum și elemente de drept comparat, în scopul clarificării aspectelor susținute.

În cuprinsul primului capitol am prezentat o serie de aspecte generale despre creația intelectuală, operă, autor și dreptul de autor. Având în vedere faptul că drepturile conexe iau naștere și se dezvoltă, în general, din dreptul de autor, existând între cele două categorii o legătură foarte strânsă, am putea spune chiar indisolubilă, am apreciat că nu putem face o analiză aprofundată a acestor drepturi fără a face o trecere în revistă, fără a arunca o privire generală asupra „izvorului” lor. În cadrul acestui capitol, ne-am aplecat asupra reperelor evolutive, ne-am întors în timp și am analizat contextul, conjunctura economico-socială în care ele au luat naștere, acest aspect prezentând o importanță deosebită având în vedere influența incomensurabilă pe care aceste drepturi o au asupra progresului societății.

În cadrul celui de al doilea capitol, am făcut o analiză a creațiilor intelectuale generatoare de drepturi conexe. Este vorba despre interpretările și execuțiile muzicale ale artiștilor interpreți și executanți, înregistrările sonore și audiovizuale ale producătorilor de înregistrări sonore și audiovizuale, și, nu în ultimul rând, programele de televiziune și radiodifuziune ale organismelor de televiziune și radiodifuziune. Practic, este vorba de creațiile generatoare de frumos și plăcut în viețile noastre. În lipsa lor, în mod evident, nu am putea vorbi de existența vreunui drept. Ele sunt cele care dau naștere la tot ceea ce face obiectul muncii pentru legiuitor, doctrina, jurisprudența. Cu alte cuvinte, odată cu acest capitol, am intrat în subiectul care face obiectul prezentei teze de doctorat. Apreciem deosebit de important, reprezentând un aport semnificativ la cunoașterea și dezvoltarea doctrinară, analiza aspectelor ce țin de înțelesul acestor noțiuni, expresii și în final instituții juridice, a cunoaște condițiile în care aceste creații se pot bucura de protecție, precum și, în final propunerile de dezvoltarea a măsurilor de protecție a lor. Ne-am permis să aducem o serie

de critici la procedura birocratică îngreunată pentru asigurarea protecției acestora. Nu în ultimul rând, am subliniat o serie de aspecte importante referitoare la principalii actori pe scena drepturilor conexe, cu sublinierea diferențelor între cei care dau naștere acestor creații și bineînțeles se bucură de protecție, și cei care au un rol mai puțin important, dar care, le aduce totuși o serie de beneficii.

Cel de al treilea capitol l-am dedicat analizei regimului juridic al drepturilor conexe. Apreciem că este cel mai complex capitol, contribuția noastră doctrinară de aici fiind cea mai substanțială. În primele secțiuni, am subliniat aspectele pe care le consideram importante referitoare la relația dintre dreptul de autor și drepturile conexe. Ulterior, am analizat în detaliu, aducând lămuriri unde am considerat că este necesar cu privire la fiecare prerogativă morală și patrimonială de care se bucură orice titular al acestor drepturi conexe. Analizele doctrinare sunt însoțite de o serie de propuneri de lege ferenda acolo unde am considerat oportun.

Al patrulea capitol este dedicat reglementărilor comune în ceea ce îi privește pe autori, artiștii interpreți și executanți, producătorii de înregistrări sonore și audiovizuale. În cuprinsul acestui capitol am tratat o serie de aspecte ce vizează limitele exercitării drepturilor conexe, aducând lămuriri și analizând și aspecte ce țin de latura patrimonială a exercitării acestor drepturi, fiind vorba despre remunerațiile cuvenite titularilor de drepturi. În urma activității de cercetare efectuată, am enunțat teze noi care vor contribui la dezvoltarea doctrinei de specialitate.

Ultimul capitol este rezervat analizei aspectelor ce țin de valorificarea și transmiterea contractuală a unor drepturi conexe. Am ales să dedicăm un întreg capitol acestor probleme, tocmai din cauza specificității acestor drepturi, a mandatului special, derogator de la dreptul comun care este utilizat cu ocazia valorificării acestor drepturi prin intermediul organismelor de gestiune colectivă și, mai nou, a entităților de gestiune independente. Bineînțeles, am tratat în amănunt modul de organizare și funcționare a acestor entități specifice de gestiune colectivă. Instituțiile analizate în cadrul acestui capitol sunt de o importanță majoră deoarece se referă la reglementările legiuitorului în materia valorificării acestor drepturi, și, în special, elementele de noutate introduse odată cu modificarea legii prin reglementarea entităților de gestiune independente.

Cuprins

INTRODUCERE.....	i
SUMAR.....	iv
LISTA DE ABREVIERI	14
CAPITOLUL I ASPECTE GENERALE DESPRE CREAȚIA INTELECTUALĂ, OPERĂ, AUTOR ȘI DREPTURILE DE AUTOR.....	16
1.1. ASPECTE GENERALE DESPRE CREAȚIA INTELECTUALĂ.....	16
1.1.1. <i>Precizări prealabile.....</i>	16
1.1.2. <i>Scurt istoric al reglementărilor juridice privind protecția juridică a creației intelectuale.....</i>	17
1.1.2.1. Protecția creației intelectuale în Antichitate.....	17
1.1.2.2. Protecția creației intelectuale în Evul Mediu.....	19
1.1.2.3. Protecția creației intelectuale în epoca modernă.....	20
1.1.2.3.1. Apariția sistemului privilegiilor.....	22
1.1.2.3.2. Primele reglementări ale drepturilor de autor la nivel internațional.....	22
1.1.2.3.3. Primele reglementări ale drepturilor de autor la nivel național.....	24
1.1.3. <i>Aspecte generale privind categoriile de creații intelectuale protejate juridic.....</i>	28
1.1.3.1. Internetul și creațiile intelectuale.....	31
1.2. PRIVIRE DE ANSAMBLU ASUPRA REGIMULUI JURIDIC AL OPEREI ÎN ROMÂNIA.....	33
1.2.1. <i>Noțiunea de operă.....</i>	33
1.2.1.1. Opera – obiect al dreptului de autor.....	33
1.2.1.2. Condițiile de fond pentru protecția juridică a operei.....	37
1.2.2. <i>Categorii de opere protejate prin drept de autor.....</i>	39
1.2.3. <i>Creații intelectuale care nu sunt protejate juridic prin drept de autor.....</i>	43
1.3. PRIVIRE DE ANSAMBLU ASUPRA DREPTURILOR REZULTATE DIN REALIZAREA OPEREI.....	46
1.3.1. <i>Precizări prealabile.....</i>	46
1.3.1.1. Teorii cu privire la natura juridică a dreptului de autor.....	47
1.3.1.2. Natura juridică, conținutul și definiția dreptului de autor.....	48
1.3.2. <i>Drepturile morale de autor.....</i>	49

1.3.2.1. Preliminarii.....	49
1.3.2.2. Dreptul de divulgare a operei.....	52
1.3.2.3. Dreptul la paternitatea operei.....	54
1.3.2.4. Dreptul la nume.....	56
1.3.2.5. Dreptul la respectul integrității operei.....	57
1.3.2.6. Dreptul la retractare.....	58
<i>1.3.3. Drepturile patrimoniale de autor.....</i>	<i>59</i>
1.3.3.1. Precizări prealabile.....	59
1.3.3.2. Dreptul de utilizare a operei.....	61
1.3.3.3. Dreptul de suită.....	65
CAPITOLUL II CREAȚII INTELLECTUALE GENERATOARE DE DREPTURI CONEXE.....	69
2.1. PRECIZĂRI PREALABILE.....	69
2.2. INTERPRETĂRILE ȘI EXECUȚIILE ARTIȘTILOR INTERPREȚI ȘI EXECUTANȚI.....	69
<i>2.2.1. Condiții necesare pentru ca interpretările și execuțiile artiștilor interpreți și executanți să beneficieze de protecție.....</i>	<i>69</i>
2.2.1.1. Necondiționarea protecției interpretării sau a execuției de pre existența protecției operei interpretate.....	70
2.2.2. <i>Artiștii interpreți și executanți.....</i>	<i>72</i>
2.2.2.1. Înțelesul expresiei de artiști interpreți și executanți.....	72
2.2.2.2. Scurtă prezentare a artiștilor interpreți și executanți.....	74
2.2.2.3. Figuranții.....	76
2.3. ÎNREGISTRĂRILE SONORE ALE PRODUCĂTORILOR DE ÎNREGISTRĂRI SONORE.....	78
<i>2.3.1. Despre înregistrările sonore de la începuturi și până în prezent.....</i>	<i>78</i>
<i>2.3.2. Înțelesul expresiei de înregistrare sonoră.....</i>	<i>78</i>
<i>2.3.3. Condiții necesare pentru ca înregistrarea sonoră să beneficieze de protecție.....</i>	<i>84</i>
2.3.3.1 Necondiționarea protecției înregistrării sonore de pre existența protecției operei înregistrate.....	85
<i>2.3.4. Protecția fonogramelor împotriva producerii și comercializării neautorizate.....</i>	<i>86</i>
2.3.4.1. Situația marcajelor holografice.....	87
<i>2.3.5. Producătorii de înregistrări sonore.....</i>	<i>87</i>
2.3.5.1. Scurtă prezentare a producătorilor de înregistrări sonore.....	90
2.3.5.2. Înscrierea în Registrul Național al Fonogramelor.....	91

2.4. ÎNREGISTRĂRILE AUDIOVIZUALE ALE PRODUCĂTORILOR DE ÎNREGISTRĂRI AUDIOVIZUALE.....	93
2.4.1. Despre înregistrările audiovizuale de la începuturi și până în prezent.....	93
2.4.2. Înțelesul expresiei de înregistrare audiovizuală.....	95
2.4.3. Condiții necesare pentru ca înregistrarea audiovizuală să beneficieze de protecție.....	96
2.4.3.1. Necondiționarea protecției înregistrării audiovizuale de pre existența protecției operei reproduse.....	97
2.4.4. Producătorii de înregistrări audiovizuale.....	97
2.4.4.1. Scurtă prezentare a producătorilor de înregistrări audiovizuale.....	97
2.4.4.2. Înscrierea în Registrul Național al Videogramelor.....	98
2.5. PROGRAMELE DE RADIODIFUZIUNE ȘI TELEVIZIUNE ALE ORGANISMELOR DE RADIO ȘI TELEVIZIUNE.....	100
2.5.1. Despre programele de radiodifuziune și televiziune de la începuturi și până în prezent.....	100
2.5.2. Înțelesul expresiei de program de radiodifuziune și televiziune.....	102
2.5.3. Condiții necesare pentru ca programele de radiodifuziune și televiziune să beneficieze de protecție.....	104
2.5.4. Organismele de radiodifuziune și televiziune.....	105
2.5.4.1. Scurtă prezentare a organismelor de radiodifuziune și televiziune.....	105
CAPITOLUL III REGIMUL JURIDIC AL DREPTURILOR CONEXE DREPTULUI DE AUTOR.....	107
3.1. ASPECTE GENERALE PRIVIND DREPTURILE CONEXE.....	107
3.1.1. Precizări prealabile.....	107
3.1.2. Relația dintre drepturile conexe și dreptul de autor.....	109
3.1.3. Problematika naturii juridice a drepturilor conexe.....	111
3.1.4. Reglementarea drepturilor conexe la nivel internațional.....	112
3.1.5. Reglementarea drepturilor conexe în România.....	116
3.2. DREPTURILE CONEXE ALE ARTIȘTILOR INTERPREȚI ȘI EXECUTANȚI.....	118
3.2.1. Apariția și evoluția drepturilor artiștilor interpreți și executanți.....	118
3.2.2. Regimul juridic și analiza drepturilor morale ale artiștilor interpreți și executanți.....	120
3.2.2.1. Precizări prealabile.....	120

3.2.2.2. Dreptul de a pretinde recunoașterea paternității proprii interpretării sau execuției.....	121
3.2.2.3. Dreptul de a pretinde ca numele sau pseudonimul său să fie indicat ori comunicat la fiecare spectacol și la fiecare utilizare a înregistrării acestuia.....	122
3.2.2.4. Dreptul de a pretinde respectarea calității prestației sale și de a se opune oricărei deformări, falsificări sau altei modificări substanțiale a interpretării ori execuției sale sau oricărei încălcări a drepturilor sale, care ar prejudicia grav onoarea ori reputația sa.....	123
3.2.3. <i>Regimul juridic și analiza drepturilor patrimoniale ale artiștilor interpreți și executanți</i>	126
3.2.3.1. Precizări prealabile.....	126
3.2.3.2. Dreptul exclusiv de a autoriza ori de a interzice fixarea interpretării sau a execuției sale.....	127
3.2.3.3. Dreptul exclusiv de a autoriza ori de a interzice reproducerea integrală sau parțială, directă ori indirectă, temporară sau permanentă, prin orice mijloc și sub orice formă, a interpretării sau a execuției fixate.....	127
3.2.3.4. Dreptul exclusiv de a autoriza ori de a interzice distribuirea interpretării sau a execuției fixate.....	128
3.2.3.5. Dreptul exclusiv de a autoriza ori de a interzice închirierea interpretării sau a execuției fixate.....	128
3.2.3.6. Dreptul exclusiv de a autoriza ori de a interzice împrumutul interpretării sau al execuției fixate.....	128
3.2.3.7. Dreptul exclusiv de a autoriza ori de a interzice importul în vederea comercializării pe piața internă a interpretării sau a execuției fixate.....	129
3.2.3.8. Dreptul exclusiv de a autoriza ori de a interzice radiodifuzarea și comunicarea publică a interpretării sau a execuției sale, în afara cazului în care interpretarea sau execuția a fost deja fixată sau radiodifuzată.....	129
3.2.3.9. Dreptul exclusiv de a autoriza ori de a interzice punerea la dispoziția publicului a interpretării sau a execuției sale fixate, astfel încât să poată fi accesată, în orice loc și în orice moment ales, în mod individual, de către public.....	131
3.2.3.10. Dreptul exclusiv de a autoriza ori de a interzice retransmiterea prin cablu a interpretării sau a execuției fixate.....	134

3.2.3.11. Durata drepturilor patrimoniale ale artiștilor interpreți și executanți.....	137
3.3. DREPTURILE CONEXE ALE PRODUCĂTORILOR DE ÎNREGISTRĂRI SONORE.....	139
3.3.1. Apariția și evoluția drepturilor producătorilor de înregistrări sonore.....	139
3.3.2. Analiza drepturilor morale ale producătorilor de înregistrări sonore.....	141
3.3.2.1. Precizări prelabile.....	141
3.3.2.2. Dreptul la nume.....	141
3.3.3. Analiza drepturilor patrimoniale ale producătorilor de înregistrări sonore.....	142
3.3.3.1. Precizări prelabile.....	142
3.3.3.2. Prezentare comparativă a drepturilor patrimoniale recunoscute producătorilor de înregistrări sonore anterior și ulterior intrării în vigoare a Legii nr. 285/2004.....	142
3.3.3.3. Regimul juridic al drepturilor patrimoniale ale producătorilor de înregistrări sonore.....	144
3.3.3.3.1. Dreptul patrimonial exclusiv de a autoriza ori de a interzice reproducerea prin orice mijloc și sub orice formă a propriilor înregistrări sonore.....	144
3.3.3.3.2. Dreptul patrimonial exclusiv de a autoriza ori de a interzice distribuirea propriilor înregistrări sonore.....	145
3.3.3.3.3. Dreptul patrimonial exclusiv de a autoriza ori de a interzice închirierea propriilor înregistrări sonore.....	146
3.3.3.3.4. Dreptul patrimonial exclusiv de a autoriza ori de a interzice împrumutul propriilor înregistrări sonore.....	146
3.3.3.3.5. Dreptul patrimonial exclusiv de a autoriza ori de a interzice importul, în vederea comercializării pe piața internă, a copiilor legal realizate ale propriilor înregistrări sonore.....	148
3.3.3.3.6. Dreptul patrimonial exclusiv de a autoriza ori de a interzice radiodifuzarea și comunicarea publică a propriilor înregistrări sonore, cu excepția celor publicate în scop comercial, caz în care are dreptul doar la remunerație echitabilă.....	148
3.3.3.3.7. Dreptul patrimonial exclusiv de a autoriza ori de a interzice punerea la dispoziția publicului a propriilor înregistrări sonore, astfel încât să poată fi accesate, în orice loc și în orice moment ales, în mod individual, de către public.....	151
3.3.3.3.8. Dreptul patrimonial exclusiv de a autoriza ori de a interzice retransmiterea prin cablu a propriilor înregistrări sonore.....	153

3.3.3.3.9. Dreptul producătorilor de înregistrări sonore de a împiedica importul de copii ale propriilor înregistrări sonore.....	154
3.3.3.4. Durata drepturilor patrimoniale ale producătorilor de înregistrări sonore.....	155
3.3.3.5. Raportul dintre titularii de drepturi conexe patrimoniale coexistente asupra unei piese muzicale fixate.....	156
3.3.3.6. Dreptul producătorului de înregistrări sonore de utilizare a prestației fixate în cazul participării artiștilor interpreți sau executanți la realizarea unei înregistrări sonore.....	156
3.4. DREPTURILE CONEXE ALE PRODUCĂTORILOR DE ÎNREGISTRĂRI AUDIOVIZUALE.....	157
3.4.1. Apariția și evoluția drepturilor producătorilor de înregistrări audiovizuale.....	157
3.4.2. Analiza drepturilor morale ale producătorilor de înregistrări audiovizuale.....	160
3.4.2.1. Precizări prealabile.....	160
3.4.2.2. Dreptul la nume.....	160
3.4.3. Analiza drepturilor patrimoniale ale producătorilor de înregistrări audiovizuale.....	161
3.4.3.1. Precizări prealabile.....	161
3.4.3.2. Regimul juridic al drepturilor patrimoniale ale producătorilor de înregistrări audiovizuale.....	162
3.4.3.2.1. Dreptul patrimonial exclusiv de a autoriza ori de a interzice reproducerea prin orice mijloc și sub orice formă a propriilor înregistrări audiovizuale.....	162
3.4.3.2.2. Dreptul patrimonial exclusiv de a autoriza ori de a interzice distribuirea propriilor înregistrări audiovizuale.....	162
3.4.3.2.3. Dreptul patrimonial exclusiv de a autoriza ori de a interzice închirierea propriilor înregistrări audiovizuale.....	163
3.4.3.2.4. Dreptul patrimonial exclusiv de a autoriza ori de a interzice împrumutul propriilor înregistrări audiovizuale.....	163
3.4.3.2.5. Dreptul patrimonial exclusiv de a autoriza ori de a interzice importul, în vederea comercializării pe piața internă, a copiilor legal realizate ale propriilor înregistrări audiovizuale.....	163
3.4.3.2.6. Dreptul patrimonial exclusiv de a autoriza ori de a interzice radiodifuzarea și comunicarea publică a propriilor înregistrări audiovizuale, cu excepția celor publicate în scop comercial, caz în care are dreptul doar la remunerație echitabilă.....	164

3.4.3.2.7. Dreptul patrimonial exclusiv de a autoriza ori de a interzice punerea la dispoziția publicului a propriilor înregistrări audiovizuale, astfel încât să poată fi accesate, în orice loc și în orice moment ales, în mod individual, de către public.....165

3.4.3.2.8. Dreptul patrimonial exclusiv de a autoriza ori de a interzice retransmiterea prin cablu a propriilor înregistrări audiovizuale.....166

3.4.3.3. Durata drepturilor patrimoniale ale producătorilor de înregistrări audiovizuale.....167

3.5. DREPTURILE CONEXE ALE ORGANISMELOR DE RADIO ȘI TELEVIZIUNE.....168

3.5.1. *Apariția și evoluția drepturilor organismelor de radio și televiziune*.....168

3.5.2. *Analiza drepturilor morale ale organismelor de radio și televiziune*.....170

3.5.2.1. Dreptul la nume.....170

3.5.3. *Analiza drepturilor patrimoniale ale organismelor de radio și televiziune*.....171

3.5.3.1. Comunicarea publică prin satelit.....176

3.5.3.2. Retransmiterea prin cablu.....178

3.5.3.1. Durata drepturilor patrimoniale ale organismelor de radio și televiziune.....179

CAPITOLUL IV REGLEMENTĂRI COMUNE AUTORILOR, ARTIȘTILOR INTERPREȚI ȘI EXECUTANȚI ȘI PRODUCĂTORILOR DE ÎNREGISTRĂRI SONORE ȘI AUDIOVIZUALE.....180

4.1. PRECIZĂRI PREALABILE.....180

4.2. LIMITELE EXERCITĂRII DREPTURILOR.....180

4.3. REMUNERAȚIILE CUVENTITE TITULARILOR DE DREPTURI.....183

4.3.1. *Remunerația unică echitabilă*.....183

4.3.2. *Remunerația datorată de distribuitorii prin cablu*.....185

4.3.3. *Remunerația echitabilă pentru împrumutul sau închirierea dreptului*.....187

4.3.4. *Remunerația compensatorie pentru copia privată*.....187

CAPITOLUL V. ASPECTE PRIVIND VALORIFICAREA ȘI TRANSMITEREA CONTRACTUALĂ A UNOR DREPTURI CONEXE.....193

5.1. PRECIZĂRI PREALABILE.....193

5.2. VALORIFICAREA DREPTURILOR CONEXE.....194

5.2.1. *Mandatul acordat organismelor de gestiune colectivă sau entităților de gestiune independente*.....194

5.2.1.1. Mandatul direct.....195

5.2.1.2. Mandatul indirect.....195

5.2.1.3. Natura juridică a contractului de cesiune.....	196
5.2.2. <i>Organizarea și funcționarea organismelor de gestiune colectivă</i>	198
5.2.2.1. Statutul organismelor de gestiune colectivă.....	200
5.2.2.2. Atribuțiile organismelor de gestiune colectivă.....	203
5.2.2.3. Principalele organisme de gestiune colective în domeniul drepturilor conexe.....	208
5.2.3. <i>Organizarea și funcționarea entităților de gestiune independente</i>	214
5.2.3.1. Natura juridică a entităților de gestiune independente.....	214
5.2.3.2. Atribuțiile entităților de gestiune independente.....	217
5.3. TRANSMITEREA DREPTURILOR CONEXE.....	218
5.3.1. <i>Transmiterea prin licențiere</i>	218
5.3.2. <i>Transmiterea succesorală sau ca urmare a reorganizării sau a încetării persoanei juridice</i>	219
CONCLUZII ȘI PROPUNERI DE LEGE FERENDA	222
ANEXE	230
ACT DE ADEZIUNE	230
CONTRACT DE MANDAT	233
CONTRACT DE GESTIUNE COLECTIVĂ A DREPTURILOR PATRIMONIALE DE PRODUCĂTOR DE FONOGRAME	239
BIBLIOGRAFIE	246

CUVINTE CHEIE: drepturi conexe, drepturi morale, drepturi patrimoniale, organisme de gestiune colectivă, entități de gestiune independente, artiști interpreți și executanți, producători de înregistrări sonore și audiovizuale, organisme de radiodifuziune și televiziune, copia privată, remunerația unică echitabilă, remunerația compensatorie pentru copia privată, comunicare publică prin satelit, retransmiterea prin cablu.

PREFAȚĂ

Teza de doctorat oferă o imagine cuprinzătoare asupra problematicii teoretice și practice în materia analizei regimului juridic al drepturilor conexe dreptului de autor, constituind un posibil instrument de lucru util tuturor teoreticienilor și practicienilor în domeniul dreptului proprietății intelectuale.

Pe parcursul tezei de doctorat ne-am propus, pe de o parte, să identificăm asemănările și deosebirile dintre concepțiile istorice și cele actuale, iar pe de altă parte, să evidențiem datele actuale ale cunoașterii în domeniul ales și sublinierea atât a certitudinilor, cât și a dilemelor și întrebărilor la care am considerat că se impun răspunsuri. În acest sens, am încercat să identificăm eventualele inadvertențe sau lacune normative și să formulăm propuneri pertinente *de lege ferenda* în vederea remedierii acestora.

Astfel fiind, în urma unei ample și riguroase documentări, sub competentul ghidaj, control și îndrumare a conducătorului de doctorat, am reușit să adunăm o bogată informație relevantă pentru subiectul abordat în urma cercetării unor surse bibliografice autohtone și străine.

REZUMAT

Prin prezenta lucrare de cercetare științifică ne-am propus abordarea într-o manieră proprie a regimului juridic al drepturilor conexe dreptului de autor ce rezultă din creația intelectuală. De asemenea, ne-am propus să identificăm o serie de soluții normative care permit deschiderea spre noi viziuni și extinderea orizonturilor de orientare științifică.

Prin tema propusă se urmărește, ceea ce mă pasionează, analizarea aprofundată a interpretării și exercitării drepturilor conexe drepturilor de autor reglementate de Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe.

Apreciem că „*proprietatea intelectuală*” este mai cuprinzătoare decât proprietatea din dreptul comun pentru că oferă prerogative mai multe și totodată, diferite decât cele din dreptul comun. Aici intervin drepturile morale, drepturi care privesc onoarea, reputația unui creator și a căror prezență nu este atât de puternic conturată în materia dreptului comun.

A asigura protecția proprietății intelectuale reprezintă un aspect esențial al dezvoltării umanității, fiind o condiție a progresului în societate. Totodată, după cum putem observa la statele mai dezvoltate, s-a conturat un raport direct între protecția drepturilor creatorilor și nivelul de dezvoltare al țărilor. Cu cât statul este mai evoluat, cu atât sunt mai bine protejați creatorii, ceea ce încurajează, susține actul de creație.

La momentul actual, domeniul dreptului proprietății intelectuale este apreciat ca fiind unul dintre cele mai dinamice, cunoscând poate cea mai spectaculoasă evoluție pe parcursul ultimului secol. Cu titlu exemplificativ, metodele tehnice prin care anumite opere muzicale renumite sunt aduse la cunoștința publicului se bucură de o expansiune fără precedent, ideea cu privire la „*talentul*” de a audia muzica *live* în sala de concert rămânând în urmă. Astfel că, o importanță deosebită se acordă instrumentelor juridice care ne permit să ținem pasul cu încălcarea drepturilor celor care sunt „*artiști interpreți și/sau executanți*”, „*producători de înregistrări sonore și audiovizuale*” sau „*organisme de televiziune și radiodifuziune*”. Ca atare, provocările doctrinare sunt deosebite, stimulând și ele creativitatea.

Însă, cu toate acestea, în domeniul proprietății intelectuale au loc cele mai multe încălcări ale drepturilor (de ex. website-urile care permit descărcarea în calculatoare în mod gratuit a melodiilor, filmelor, DJ-ii care difuzează melodii în cadrul petrecerilor fără a avea obținute în mod legal astfel de drepturi). Subiectul propus este de mare actualitate în contextul actual în care pot fi identificate situații numeroase, și în special în lumea digitală on-line unde există numeroase încălcări ale

acestor drepturi care pot fi făcute cu ușurință și cele mai multe rămân nesancționate sau chiar, încurajate. Ca atare, tocmai mediul socio-economic actual cu tot ceea ce înseamnă evoluția sa - trăim în era jocurilor pe calculator, a clip-urilor publicitare, a aplicațiilor pentru telefonul mobil, a festivalurilor care toate în ansamblul lor implică utilizarea unor opere de creație intelectuală în înțelesul Legii nr. 8/1991 - impune acordarea unei atenții sporite privind exercitarea, protecția acestor drepturi și, implicit o cunoaștere amănunțită a acestora.

În România, din cauza costurilor destul de mari și a procedurilor destul de complicate, persoanele și instituțiile vizate nu fac întotdeauna demersurile necesare pentru protecția drepturilor de autor și implicit a celor conexe. Cauzele acestei stări de fapt sunt, fără discuție, mult mai numeroase, dar nu le vom detalia aici.

Motivele care m-au determinat să aleg această temă s-au conturat în jurul specificului drepturilor conexe dreptului de autor, care, după cum am menționat mai sus, reprezintă o categorie aparte și specială a dreptului de proprietate și care, în contextul evoluției tehnice, tehnologice, economico-sociale actuale, și de altfel al întregului progres al societății, impun necesitatea unei permanente adaptări. Nu în ultimul rând, nevoia de reformare, adaptare, actualizare a reglementărilor legale privind drepturile artiștilor interpreți și executanți, a producătorilor de înregistrări sonore și audiovizuale, a organismelor de radiodifuziune și televiziune mi-au determinat opțiunea. Consider că prezentul demers științific va contribui, sperând cu un aport semnificativ, la deschiderea unor noi orizonturi în analiza, protecția drepturilor conexe, atât pentru doctrină, cât și pentru legiuitor.

Astfel, principalul obiectiv pe care l-am avut în vedere în construcția tezei se referă la dezvoltarea doctrinei de specialitate, în contextul în care, majoritatea autorilor s-au aplecat mai mult asupra dreptului de autor, lăsând în urmă drepturile conexe. Am putea spune că, în prezent există prea puțină literatură de specialitate care să trateze aprofundat și care să facă o analiză a acestor drepturi, ele fiind prezentate, în cele mai multe cazuri, în mod succint și în principal, doar enunțiativ ca texte de lege. Aceasta, bineînțeles urmând principiul conform căruia în domeniul cercetării nu există loc pentru noțiunile de „*prea mult*” sau „*suficient*”.

Putând fi privit ca un al doilea obiectiv, am avut în vedere identificarea eventualelor inadvertențe în legislația națională sau chiar aspecte lacunare pe care am încercat să le clarificăm și să le îmbunătățim, venind în acest sens cu o serie de propuneri *de lege ferenda*.

Printre metodele de cercetare științifică utilizate în demersul nostru, am apelat la metoda analizei istorice, metoda logică de cercetare științifică și, nu în ultimul rând, metoda comparată.

Metoda analizei istorice am folosit-o în analiza unor anumiți termeni și expresii, a căror înțeles a suferit modificări de alungul timpului, iar pentru a putea construi o analiză aprofundată și complexă a subiectului, a fost imperios necesar să oferim o imagine asupra contextului social în care anumite instituții au luat naștere, iar, mai apoi s-au dezvoltat.

Metoda logică de cercetare științifică am utilizat-o în mod special în formularea propunerilor *de lege ferenda*, precum și cu ocazia construirii noilor teze doctrinare în domeniul drepturilor conexe dreptului de autor.

Am utilizat metoda comparată de cercetare științifică în momentul în care am analizat comparativ dispozițiile legale incidente în materie dintre diferite sisteme de drept, în principal fiind vorba despre sistemul de drept francez, anglo-saxon și american. De asemenea, am utilizat această metodă și în ceea ce privește abordările doctrinare din diverse state pentru a putea înțelege modul și viziunea referitoare la acest subiect în alte culturi și nații.

Conform unui studiu al BSA Software, organizație creată în scopul promovării industriei globale de software în fața guvernelor și pe piața internațională, și care a avut în vedere 110 țări și peste 23.000 răspunsuri din partea consumatorilor, angajaților și directorilor de tehnologia informațiilor, s-a demonstrat că în România, 59% dintre utilizatorii de calculatoare folosesc programe piratate, valoarea comercială a programelor piratate ajungând la 151 milioane de dolari. La nivel global, deși se observă o direcție descendentă, 37% din software-ul instalat pe computere este piratat. În țările vestice pirateria este minimă, SUA (15%), Austria (19%), Marea Britanie (21%), în timp ce China provoacă cea mai mare pagubă, 66% dintre chinezi folosesc software piratat, valoarea comercială fiind de aproximativ 6,8 miliarde de dolari.

La nivel global, utilizatorii de internet au vizitat de aproape 300 de miliarde de ori site-urile de piraterie în anul 2017. Reprezintă o creștere cu 1,6% față de 2016, potrivit firmei de consultanță Muso. Deși popularitatea Netflix, și a altor servicii asemănătoare, e în creștere, descărcările ilegale de seriale TV au înregistrat creștere cu o treime față de descărcările ilegale realizate în 2017.

Un alt studiu realizat de Comisia Europeană arată că un consum ilegal al jocurilor video conduce la creșterea consumului legal. Cercetătorii estimează că pentru fiecare 100 de jocuri descărcate ilegal pasionații de jocuri video obțin legal alte 24 de jocuri (chiar și cele oferite gratis).

Aceste estimări sunt valabile doar în cazul jocurilor video, pirateria având un efect negativ asupra vânzării de filme și cărți și un efect neutru asupra vânzării de muzică.

În momentul actual, din cauza costurilor destul de mari și a procedurilor destul de complicate, titularii acestor drepturi nu fac întotdeauna demersurile necesare pentru protecția drepturilor lor.

Legislația din România nu prevede mecanisme suficiente de puternice pentru a proteja aceste drepturi de autor și drepturi conexe, motiv pentru care apar situații frecvente de încălcare a acestora (de ex. website-urile care permit descărcarea în calculatoare în mod gratuit a melodiilor, filmelor, DJ-ii care difuzează melodii în cadrul petrecerilor fără a avea obținute în mod legal astfel de drepturi). Deși legislația prevede sancțiuni, acestea nu se aplică de cele mai multe ori.

De asemenea, ar trebui să existe o aplecare mai aprofundată asupra acestor drepturi și o mediatizare mai intensă pentru ca artiștii, interpreții, televiziunile să-și cunoască drepturile și să facă, în consecință, demersurile necesare pentru a le proteja. De exemplu, din cauza mecanismului destul de complex privind modul de funcționare al organismelor de gestiune colectivă, accesul actorilor, compozitorilor sau interpreților de muzică direct vizați de legislația drepturilor de autor, este destul de limitat, ceea ce indirect încurajează producerea derapajelor.

Având în vedere rolul esențial în dezvoltarea culturii unui popor, trebuie acordată o atenție deosebită acestor drepturi. În acest sens, ar fi binevenită o implicare mai mare din partea instituțiilor statului, în special din partea ORDA pentru a sprijini titularii acestor drepturilor și a-i încuraja în luarea măsurilor de protecție a creațiilor lor, și chiar o implicare din partea Poliției, Procuraturii pentru a combate încălcările din acest domeniu, cu precădere în mediul online. Nu în ultimul rând, ar veni în sprijinul poporului român, punerea unui accent mai mare în mediul universitar, postuniversitar (organizarea de cursuri de specializare, programe de master) pe domeniul proprietății intelectuale.

Importanța și necesitatea adaptării la evoluția tehnologiilor digitale este susținută și prin propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind dreptul de autor pe piața unică digitală (Directiva 2016/0280), un document controversat și de actualitate, numit și reforma drepturilor de autor pe piața digitală, care vizează în mod special operele publicate în orice formă de media, în scop de informare și de divertisment, în mod periodic. Deși momentan nu a fost adoptată în forma sa finală, propunerea se referă la exercitarea drepturilor de autor și a drepturilor conexe în cazul transmisiilor online ale organismelor de radiodifuziune și anumitor retransmisii ale programelor de televiziune și radio, precum și la utilizări permise ale operelor și altor obiecte

protejate prin drepturi de autor și drepturi conexe în beneficiul persoanelor nevăzătoare, cu deficiențe de vedere sau cu dificultăți de citire a materialelor imprimare și armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională.

Considerăm oportun și de actualitate crearea unui sistem integrat al drepturilor de autor, protejarea publicațiilor de presă în cazul utilizărilor digitale (este vorba despre practica de distribuire, de „share-uit” de articole aparținând altor autori care se realizează în mod intensiv pe tot ceea ce înseamnă rețele de comunicații online Facebook, Whatsapp, Skype, Twitter etc.), introducerea unor filtre ce trebuie aplicate de platformele media online precum YouTube, Google, Wikipedia sau a celor care stochează cantități mari de opere pentru analizarea și supravegherea conținutului media încărcat pe platformele care stochează astfel de opere, în vederea diminuării sau chiar stopării fenomenului de încălcare a drepturilor asupra operelor. Cu toate că unele entități vizate din domeniu consideră că, în acest fel, va fi îngreunat procesul de dispersare a informațiilor în mediul online, apreciem că munca celor care au creat conținutul acestora trebuie remunerată echitabil și este necesară găsirea unui echilibru între interesele tuturor actorilor din domeniu.

În cuprinsul primului capitol am făcut o analiză a aspectelor generale ale creației intelectuale, operă, autor și drept de autor. În demersul nostru științific am căutat cât mai adânc în istorie aspecte cu privire la modul în care a luat naștere protecția drepturilor ce rezultă din creația intelectuală, importanța acestora, evoluția reglementărilor legale și a doctrinei de specialitate. Am analizat evoluția protecției creațiilor intelectuale din antichitate până în epoca modernă, punctând în final o serie de aspecte privind rolul și impactul internetului asupra creațiilor intelectuale.

Prin intermediul analizei istorice realizate am constatat faptul că percepția legiuitorului cu privire la fenomenul drepturilor creatorilor, s-a modificat odată cu timpul, fiind strâns legată de schimbările sociale și culturale specifice fiecărei epoci.

Apariția tiparului, care a condus la simplificarea procesului de copiere a manuscriselor, a fost momentul care a generat necesitatea ocrotirii juridice a creației intelectuale. Astfel că, odată cu apariția tiparului modern s-a manifestat mai intens și nevoia statelor de a reglementa modalități de ocrotire a creației intelectuale. În acest sens, am punctat diferențele de abordare dintre dreptul european, dreptul anglo-saxon și cel din SUA și am încercat să evidențiem motivele care au determinat diferențele de abordare între aceste sisteme de drept în ceea ce privește ocrotirea drepturilor de autor.

Odată cu ușurarea și simplificarea procesului de copiere a manuscriselor, s-a popularizat din ce în ce mai mult această activitate, devenind o adevărată industrie rentabilă. În acest context a intervenit concurența între cei care desfășurau această activitate de librărie și astfel, a apărut necesitatea luării unor măsuri de protecție mai dure. După cum afirmau unii autori, ca urmare a descoperirii tiparului, geniul uman devine mai fecund: munca autorilor, industria de librărie devine mai rentabilă și, în același timp, devine mai activă și rușinoasa meserie a plagiatorilor și autorilor de contrafaceri.¹

Un impact semnificativ cu privire la evoluția drepturilor creatorilor a fost determinat de apariția sistemului privilegiilor pe care l-am tratat pe larg în cuprinsul prezentului capitol. În continuare, am punctat o serie de aspecte cu privire la primele reglementări ale dreptului de autor la nivel internațional și național, care reprezintă totodată și izvorul, baza reglementărilor cu privire la acest domeniu.

De asemenea, am subliniat impactul internetului asupra creațiilor intelectuale. Ținând cont că există un raport direct între tehnologizarea informației și protecția proprietății intelectuale, proprietatea intelectuală fiind considerată atât un exponent, cât și un catalizator al dezvoltării tehnologice², se impune luarea unor măsuri specifice de protecție a creațiilor intelectuale.

Apreciem că nivelul de adaptare actual al legislației la evoluțiile tehnologice este depășit, sens în care susținem necesitatea adaptării legislației și acordarea unei atenții sporite și noilor creații care reprezintă produsul exclusiv al internetului, cum ar fi: rețelele sociale, transmisiunile pe internet, extragerea de text și de date, fișierele grafice (GIF) și blogurile.³

Am analizat în continuare regimul juridic al operei în țara noastră, considerând esențial să aducem clarificări cu privire la o serie de aspecte cum ar fi condițiile care trebuie îndeplinite pentru ca opera să se poată bucura de protecția juridică, precum și cu privire la distincția între categoriile de opere care se bucură de protecție juridică și creațiile intelectuale exceptate de la protecție prin drept de autor. De asemenea, am arătat abordarea altor sisteme de drept cu privire la categoriile de opere incluse în categoria celor protejate, cum ar fi cel francez sau olandez care asigură protecție juridică de exemplu miresmei unui parfum, ceea ce nu se regăsește în legislația noastră. Am

¹ Acest subiect a fost tratat pe larg de către I. Macovei în lucrarea sa, *Tratat de drept al proprietății intelectuale*, Editura C.H. Beck, 2010, p. 420, respectiv Y. Eminescu, op. cit., p.12 care îl citează pe Adolphe B. Breulier în lucrarea sa.

² Subiectul este tratat de către Al. C. Ștenc, *Tehnologia informației: protejarea și respectarea dreptului proprietății intelectuale*, Ed. Universul Juridic, București, 2010, p. 26-27.

³ Pentru un studiu cu privire la această problemă, a se vedea S.G. Totelecan, „Autor” (fără operă) și „operă” (fără autor). „Arta” în era digitală, în *RRDPI* nr. 4/2016, p. 95.

zăbovit în demersul nostru științific și asupra controversatelor idei cu privire la protecția cărora argumentele sunt împărțite, formulând o serie de observații cu privire la aceasta.

Ultima secțiune a primului capitol am dedicat-o analizei unor particularități ale drepturilor morale și patrimoniale ce rezultă din creația unei opere și am adus o serie de contribuții doctrinare. Am analizat și teoriile cu privire la natura juridică a dreptului de autor, punctând aspectele esențiale.

În cadrul celui de al doilea capitol am analizat creațiile intelectuale generatoare de drepturi conexe, respectiv interpretările și execuțiile artiștilor interpreți și executanți, înregistrările sonore și audiovizuale ale producătorilor de înregistrări sonore și audiovizuale și în fine, programele de televiziune și radiodifuziune ale organismelor de televiziune și radiodifuziune. Ele au de cele mai multe ori un rol potențator al valorii creațiilor autorilor, unele asigurând chiar legătura economică între bunurile intelectuale și lumea afacerilor.

Cu privire la interpretările și execuțiile artiștilor interpreți și executanți am analizat condițiile în care acestea beneficiază de protecție și am adus o serie de contribuții doctrinare cu privire la noțiunea de protecție a folclorului, arătând abordarea altor sisteme de drept cu privire la acest aspect, cum ar fi cele din Marea Britanie, Cipru, Senegal etc. De asemenea, am adus o serie de contribuții cu privire la înțelesul noțiunii de artiști interpreți și executanți și am argumentat în favoarea asigurării protecției figuranților și a cascadorilor, însă doar în anumite împrejurări. De asemenea, am evidențiat modul în care alte sisteme de drept, cum e cazul celui turc, abordează protecția artiștilor interpreți sau executanți.

Cu privire la înregistrările sonore și audiovizuale, am tratat evoluția acestora de la apariție și până în prezent, am adus lămuriri cu privire la înțelesul celor două noțiuni, precum și la condițiile pe care acestea trebuie să le îndeplinească pentru a beneficia de protecție, aducând argumente în favoarea reducerii birocrăției în cazul marcajelor holografice, prezentând în acest sens trendul descendent din ultimii ani al acestor marcaje eliberate de ORDA cu mențiunea că România a rămas singura țară din Uniunea Europeană unde se mai aplică holograme, iar la nivel internațional, doar Kenya mai aplică holograme pe suporturi audio/video. De asemenea, am prezentat o serie de aspecte referitoare la măsurile menite să contribuie la combaterea fenomenului pirateriei în domeniul înregistrărilor sonore și audio-vizuale (înscierea în RNF și RNV).

Având în vedere că textul de lege face referire și la noțiunea de „*fonogramă publicată în scop comercial*” (art. 112 alin. (1) din lege), apreciem că se impune, pentru înlăturarea oricăror

interpretări neconforme ale acestei noțiuni, definirea acesteia prin text de lege, și, ca atare, propunem *de lege ferenda* introducerea unui nou alineat la art. 104 cu următorul conținut:

(2) În sensul prezentei legi, o fonogramă se consideră publicată în scop comercial atunci când exemplarele acesteia sunt oferite publicului în format fizic, în cantitate suficientă, sau în format digital.

Cu privire la programele de radiodifuziune și televiziune, am punctat o serie de aspecte referitoare la apariția și evoluția acestora, aducând contribuții la definirea noțiunii de program de radiodifuziune și televiziune, cu atât mai mult cu cât legislația noastră nu tratează acest aspect. De asemenea, am subliniat influența deosebit de mare pe care o au aceste programe asupra însușirilor psihologice ale ascultătorului sau spectatorului, sens în care apreciem că ar trebui acordată o atenție sporită calității acestora.

Capitolul al treilea l-am dedicat analizei regimului juridic al drepturilor conexe dreptului de autor, în cuprinsul căruia am formulat o serie de teze și de contribuții doctrinare cu privire la fiecare drept în parte. Am structurat acest capitol în cinci secțiuni, tratând problema naturii juridice a drepturilor conexe, relația dintre acestea și dreptul de autor, analiza individuală a acestora pe fiecare categorie de titulari, durata acestora.

Cu privire la dreptul artiștilor interpreți și executanți de a pretinde respectarea calității prestației sale și de a se opune oricărei deformări, falsificări sau altei modificări substanțiale a interpretării ori execuției sale sau oricărei încălcări a drepturilor sale, care ar prejudicia grav onoarea ori reputația sa, am formulat o serie de păreri cu privire la cuprinsul noțiunii de a prejudicia grav pe care le considerăm importante în analiza încălcării acestor drepturi.

Referitor la dreptul exclusiv al titularilor de a autoriza ori de a interzice punerea la dispoziția publicului a creației fixate, astfel încât să poată fi accesată, în orice loc și în orice moment ales, în mod individual, de către public, am analizat exercitarea acestui drept în toate cele patru forme ale comunicării publice.

Cu privire la drepturile producătorului de înregistrări audiovizuale, ținând cont de faptul că legea nu conține dispoziții speciale cu privire la producător pentru fiecare categorie de operă audiovizuală, susținem în acest sens transpunerea cât mai rapidă în legislația națională a prevederilor Tratatului de la Beijing, fiind necesară definirea noțiunii de fixare audiovizuală, reglementarea distinctă a dreptului de reproducere, distribuție, închiriere, radiodifuzare, comunicare către public și punere la dispoziția publicului a prestațiilor audiovizuale, corelarea

drepturilor morale ale artiștilor interpreți sau executanți și pentru prestațiile audiovizuale etc., dezvoltarea mijloacelor de exploatare a operelor audiovizuale impunând necesitatea reglementării relațiilor economice și sociale în contextul actual.

Cu privire la dreptul moral la nume și paternitatea operei în cazul organismelor de radiodifuziune și televiziune, propunem, de lege ferenda, modificarea art. 129 în sensul Organismele de radiodifuziune și de televiziune au dreptul patrimonial exclusiv de a autoriza sau de a interzice, cu obligația pentru cel autorizat de a menționa denumirea organismelor, într-un loc vizibil în momentul începerii desfășurării activităților menționate la lit. a)-i), următoarele:....., fiind un aspect important indicarea locului în care se va menționa denumirea organismului.

Tot în legătură cu organismele de radiodifuziune și televiziune am adus o serie de contribuții referitoare la reglementarea serviciilor de televiziune cu acces condiționat.

Cel de al patrulea capitol se referă la reglementările comune pentru autori, artiști interpreți și executanți, producători de înregistrări sonore și audiovizuale. În cadrul acestui capitol am analizat aspectele ce țin de limitele exercitării drepturilor conexe, și în special aspecte privind remunerațiile cuvenite titularilor de drepturi, respectiv remunerația unică echitabilă, remunerația datorată de distribuitorii prin cablu, remunerația echitabilă pentru împrumutul sau închirierea dreptului, remunerația compensatorie pentru copia privată.

Cu privire la situația în care părțile nu ajung la o înțelegere privind stabilirea metodologiei prin negociere în cazul remunerației datorată de distribuitorii prin cablu, aceștia pot apela la mediere am adus o serie de critici textului legal. Astfel, considerăm că textul de lege referitor la rolul mediatorilor în negociere este deficitar. Apreciem că trebuie privit cu rezervă dreptul mediatorului de a notifica o propunere părților deoarece s-ar putea considera că ar încălca obligația de neutralitate, care presupune faptul că acesta trebuie să rămână în afara conflictului dintre părți. Mediatorul ar putea, eventual să faciliteze comunicarea propunerilor venite de la părți între ele în vederea ajungerii la un acord de mediere deoarece unul dintre principiile generale ale medierii este cel conform căruia părțile sunt cele care își construiesc propria soluție, unanim acceptată, cu sprijinul mediatorului. Această idee este întărită și de dispoz. art. 1 alin. (2) al Legii nr. 192/2006 care prevăd faptul că medierea se bazează pe încrederea pe care părțile o acordă mediatorului, ca persoană aptă să faciliteze negocierile dintre ele și să le sprijine pentru soluționarea conflictului, prin obținerea unei soluții reciproc convenabile, eficiente și durabile.

Apreciem că propunerea la care face referire alin. (4) menționat mai sus se referă fie la acordul de mediere prevăzut de art. 58 din Legea nr. 192/2006, fie la procesul verbal de închidere a medierii prin care se constată eșuarea medierii sau denunțarea acesteia de către una dintre părți, conform art. 56 din legea susmenționată. Considerăm că ar fi mai potrivit să se reformuleze alin. (4) în sensul că în termen de 3 luni de la data semnării acordului de mediere (ceea ce ar presupune faptul că părțile au ajuns la o înțelegere) sau de la întocmirea procesului-verbal de închidere a medierii (în cazul în care părțile nu au ajuns la o înțelegere) părțile vor notifica ORDA cu privire la rezultatul medierii, urmând ca, în cazul favorabil să semneze protocolul privind metodologiile conform acordului de mediere.

O atenție deosebită trebuie acordă remunerației unice echitabile, cu atât mai mult în contextul actual, al dezvoltării tehnologiei. Interdicția utilizării fonogramelor și/sau a prestațiilor artistice, ca și atribut aparținând dreptului patrimonial exclusiv al titularului de drepturi, ar putea conduce la abuzuri, având în vedere că prin interdicția utilizării s-ar interzice dreptul publicului la cultură, la informare. Din cauza dificultății în care s-ar afla utilizatorii care ar trebui să obțină autorizația expresă din partea fiecărui titular de drepturi, ceea ce este aproape imposibil, aceștia ar fi descurajați să mai folosească în activitatea lor fonograme și/sau prestații artistice (în special în ceea ce privește comunicarea publică, indiferent de forma în care se realizează deoarece în cadrul radiodifuzării poate exista, teoretic, un control al unor eventuale interdicții privind utilizarea fonogramelor și prestațiilor artiștilor interpreți, ținând cont de faptul că radiodifuzorii sunt cunoscuți în întreaga piață și sunt într-un număr cât de cât constant).

Ultimul capitol al tezei, dar nu cel din urmă este dedicat cercetării științifice a valorificării și transmiterii contractuale a drepturilor conexe.

Un libretist francez (îl chema Ernest Bourget) intră într-un restaurant faimos din Paris și descoperă că muzica lui se cânta acolo live – doar că lui nu-i ceruse nimeni acordul, nu primise nici un ban, ba chiar a trebuit să-și plătească el consumația restaurantului. Așa că a dat în judecată restaurantul. A câștigat, judecătorii fiind de acord cu ideea că autorii de texte și compozitorii trebuie să fie plătiți de fiecare dată când creațiilor lor sînt interpretate în public. Era în anul 1847 și așa a început istoria gestiunii colective a drepturilor de autor și a drepturilor conexe.

Acest capitol este structurat în 3 secțiuni, domeniul gestiunii colective fiind cel care a suferit cele mai multe modificări odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 74/2018 de modificare a Legii nr. 8/1996. Am tratat aspecte ce țin de mandatul acordat organismelor de gestiune colectivă și

entităților de gestiune independente, de organizarea și funcționarea OGC-urilor și a EGI-urilor, transmiterea prin licențiere și cea succesorală sau ca urmare a reorganizării sau a încetării persoanei juridice.

Am analizat noutățile introduse prin Legea nr. 74/2018 în special în domeniul atribuțiilor organismelor de gestiune colectivă, a statutului acestora, introducerea entităților de gestiune independente cu atribuțiile acestora.

Având în vedere rațiunile expuse pe larg în subsecțiunea 5.2.2. Organizarea și funcționarea organismelor de gestiune colectivă, am propus, de lege ferenda, reformularea art. 150 alin. (1) în sensul că „organsimele de gestiune colectivă sunt în sensul prezentei legi, persoane juridice constituite prin liberă asociere, având drept obiect de activitate, administrarea drepturilor de autor sau drepturilor conexe dreptului de autor, care le este încredințată de către mai mulți autori sau titulari de drepturi de autor, în beneficiul colectiv al acestora.”

La fel, în cazul entităților de gestiune independente în cadrul subsecțiunii 5.2.3. Organizarea și funcționarea entităților de gestiune independente am propus reformularea art. art. 149 alin. (2) în sensul că „entitățile de gestiune independente sunt, în sensul prezentei legi, persoane juridice cu scop lucrativ, ce funcționează potrivit reglementărilor legale privind societățile și al căror obiect de activitate îl reprezintă administrarea drepturilor de autor sau drepturilor conexe.”

Cu privire la transmiterea drepturilor ca urmare a ca urmare a reorganizării sau a încetării persoanei juridice am analizat această situație prin prisma dispozițiilor prevăzute de art. 233 și urm. din Codul Civil, precum și de Legea nr. 31/1990, astfel că drepturile vor fi preluate de noua sau noile persoane juridice.

BIBLIOGRAFIE

I. Acte normative

A. Acte normative internaționale

Directiva 2006/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 Decembrie 2006 privind dreptul de închiriere și de împrumut și anumite drepturi conexe dreptului de autor în domeniul proprietății intelectuale;

Directiva 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 Mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională;

Directiva 93/83/CEE a Consiliului din 27 Septembrie 1993 privind coordonarea anumitor norme referitoare la dreptul de autor și drepturile conexe aplicabile difuzării de programe prin satelit și de transmisie prin cablu;

Directiva 2014/26/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 Februarie 2014 privind gestiunea colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe și acordarea de licențe multiteritoriale pentru drepturile asupra operelor muzicale pentru utilizare on-line pe piața internă;

Directiva 2006/116/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 Decembrie 2006 privind durata de protecție a dreptului de autor și a anumitor drepturi conexe;

Directiva 93/98/CEE a Consiliului din 29 Octombrie 1993 privind armonizarea duratei de protecție a dreptului de autor și a anumitor drepturi conexe;

Directiva 2011/77/UE a Consiliului din 27 Septembrie 2011 de modificare a Directivei 2006/116/CE privind durata de protecție a dreptului de autor și a anumitor drepturi conexe;

Convenția de la Berna pentru protecția operelor literare și artistice din 9 septembrie 1886;

Convenția de la Stockholm pentru constituirea Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale din 14 iulie 1967;

Acordul de la Marrakech privind constituirea Organizației Mondiale a Comerțului din 15 aprilie 1994;

Aranjamentul de la Nisa privind clasificarea internațională a produselor și serviciilor în vederea înregistrării mărcilor din 15 iunie 1957, revizuit la Stockholm la 14 iulie 1967 și la Geneva la 13 mai 1977, modificat la 2 octombrie 1979;

Aranjamentul European pentru protecția emisiunilor de televiziune încheiat la Strasbourg în 1960;

Acordul privind aspectele drepturilor de proprietate intelectuală legate de comerț (TRIP's) din 15 aprilie 1994 (Anexa 1C a Acordului de la Marrakech privind constituirea Organizației Mondiale a Comerțului);

Convenția pentru protejarea producătorilor de fonograme împotriva reproducerii neautorizate a fonogramelor lor adoptată la Geneva la 29 octombrie 1971;

Tratatul OMPI privind dreptul de autor, adoptat în anul 1996;

Convenția privind distribuția de semnale purtătoare de programe transmise prin sateliți, încheiată la Bruxelles în 1974;

Convenția de la Stockholm pentru constituirea Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale din 14 iulie 1967;

Tratatul OMPI privind interpretările, execuțiile și fonogramele adoptat în noiembrie 2000;

Convenția internațională pentru protecția artiștilor interpreți sau executanți, a producătorilor de fonograme și a organismelor de radiodifuziune, încheiată la Roma, la 26 octombrie 1961.

B. Acte normative naționale

Constituția României;

Legea nr. 289/2009 privind Codul civil;

Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă cu modificările și completările ulterioare;

Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe;

Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator;

Legea nr. 227/2015 privind Codul Fiscal;

Decretul nr. 321/1956;

Legea nr. 126/1923 asupra proprietății literare și artistice.

II. Doctrină

A. Tratatе, monografii, cursuri universitare

I. Albușel, C. Budileanu, *Proprietate intelectuală. Drepturi de autor. Mărci. Brevete. Jurisprudența C.J.U.E. în procedura trimiterilor preliminare*, vol. I, Editura Hamangiu, București, 2016;

H. Ball, *The Law of Copyright and Literary Property*, M. Bender & Co. (New York – 1944);

N. Bictin, *Droit de la proprieie intellectuelle*, L.G.D.J., Paris, 2010;

M. D. Bob, *Jurnal de călătorie al tânărului universitar*, Editura Universul Juridic, București, 2016;

F. Baias, M. D. Bob (coord.), *Droit de la Roumanie*, Editura LGDJ Lextenso, Issy-les-Moulineaux Cedex, 2018;

M. D. Bob, *Manual elementar de drept privat român, Ediția a II-a revizuită și adăugită*, Editura Universul Juridic, București, 2019;

T. Bodoască, L. I. Tarnu, *Dreptul proprietății intelectuale, Ed. a III-a revizuită și adăugită*, Editura Universul Juridic, București, 2015;

A. Circa, *Protecția drepturilor intelectuale. Actualități și perspective*, Editura Universul Juridic, București, 2013;

L. Dănilă, *Dreptul de autor și dreptul de proprietate industrială*, Editura C.H. Beck, București, 2008;

N.-R. Dominte, *Drept de autor. Mărci. Desene și modele. Brevete de invenție. Jurisprudență comentată*, Ed. C.H. Beck, București, 2012;

O. Drimba, „*Istoria literaturii universale*”, București, Editura Saeculum I.O. și Vestala, 2004;

M. Eliescu, *Transmisiunea și împărțea moștenirii în dreptul român*, Ed. Academiei Române, București, 1966;

Y. Eminescu, *Dreptul de autor. Armonizarea europeană. Directivele europene*, Editura Lumina Lex, București, 1995;

Y. Eminescu, *Dreptul de autor*, Editura Lumina Lex, București, 1997;

Y. Eminescu, *Dreptul de autor. Legea nr. 8 din 14 martie 1996. Comentată*, Editura Lumina Lex, București, 1997;

Y. Eminescu, *Regimul juridic al creației intelectuale. Comentariul legii brevetelor de invenție. Ed. a II-a*, Editura Lumina Lex, București, 1997;

A. Francon, *Cours de propriete litteraire, artistique et industrielle*, Litec, Paris, 1996;

B. Florea, *Dreptul proprietății intelectuale*, Editura Universul Juridic, București, 2011;

B. Florea, *Dicționar de dreptul proprietății intelectuale*, Ed. Universul Juridic, București, 2012;

Gh. Gheorghiu, *Operele audiovizuale*, Editura Lumina Lex, București, 2004;

Ș. Iancu, *Ghid pentru valoificarea rezultatelor activității creative*, Editura Agir, București, 2010;

A. Ionașcu, N. Comșa, M. Mureșan, *Dreptul de autor în R.S.R.*, Editura Academiei, București, 1969;

A. Lucas, H.-J. Lucas, A. Lucas-Schloetter, *Traite de propriete litteraire et artistique*, LexisNexis, Paris, 2012;

I. Macovei, *Tratat de drept al proprietății intelectuale*, Editura C.H. Beck, București, 2010;

T. Mucica și M. Perovici, *Universul mijloacelor audiovizuale*, Editura Albatros, București, 1982;

International Bureau of WIPO, *Basic notions of neighbouring rights – International conventions in the field of neighbouring rights*, WIPO/CR/GE/93/3;

OMPI, *Introducere în proprietatea intelectuală*, Editura Rosetti, București, 2001;

V. Olteanu, *Din istoria și arta cărții. Lexicon*, Editura Enciclopedică, București, 1992;

M. Radu, A. Repanovici, *O istorie a tiparului și a tipăriturilor*, Ediția a 2-a, Editura Universității „Transilvania”, Brașov, 2004;

R. Pârveu, C. R. Romițan, *Dreptul de autor și drepturile conexe*, Ed. All Beck, București, 2005;

C. R. Romițan, *Drepturile morale de autor*, Editura Universul Juridic, București, 2007;

C. R. Romițan, J. Drăgan, *Mic dicționar de proprietate intelectuală*, Editura Lumina Lex, București, 2004;

C.R. Romițan, M.L. Savu, *Drepturile artiștilor interpreți sau executanți*, Ed. Universul Juridic, București, 2008;

V. Roș, *Dreptul proprietății intelectuale. Curs universitar*, Editura Global Lex, București, 2001;

V. Roș, *Dreptul proprietății intelectuale, Vol. I Drepturile de autor, drepturile conexe și drepturile sui-generis*, Editura C.H. Beck, București, 2016;

T.V. Sfârlog – *Drepturile morale și patrimoniale de autor în sistemul de drept român – Teză de doctorat*, 2019;

V. Roș, D. Bogdan, O. Spineanu Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, Editura C.H. Beck, București, 2005;

Al. C. Ștrenc, *Tehnologia informației: protejarea și respectarea dreptului proprietății intelectuale*, Ed. Universul Juridic, București, 2010;

M. Tomescu, *Istoria cărții românești de la începuturi până la 1918*, Editura Științifică, București, 1968;

D. Trăilă, *Legislația proprietății intelectuale*, Editura Hamangiu, București, 2018;

A. M. Truichici, L. Neagu, *Dreptul proprietății intelectuale. Jurisprudența CJUE*, Editura Universul Juridic, 2017;

B. Studii publicate în revistele de specialitate

D. Avakian, *Andre Rieu, excentricul calculat*, Observatorul Cultural nr. 798/2015;

A. Baumgarten, *Oare istoria ideilor poate spune ceva despre doctorat și plagiat?*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 1/2017;

T. Bodoașcă, *Contribuții la studiul reglementărilor legale referitoare la contractul de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor*, Revista Dreptul nr. 4/2009;

T. Bodoașcă, *Contribuții la studiul reglementărilor legale referitoare la definirea noțiunii drepturilor de autor și la durata protecției juridice a acestora*, Revista Dreptul nr. 6/2009;

T. Bodoașcă, *Opinii referitoare la aplicarea Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 3/2010;

T. Bodoașcă, *Unele considerații asupra drepturilor rezultate din creația intelectuală în reglementarea noului Cod civil (Legea nr. 287/2009)*, Revista Dreptul nr. 6/2012;

T. Bodoașcă, A. Murgu, *Mijloace de apărare de drept civil a drepturilor morale de autor în contextul protecției juridice a drepturilor nepatrimoniale*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 3/2016;

T. Bodoașcă, L. Tarnu, V. Grajdeanu, *Discuții în legătură cu unele aspecte juridice ale contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor în reglementarea Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe*, Revista Dreptul nr. 10/2016;

T. Bodoașcă, *Opinii privind definiția și caracterele juridice ale dreptului la (un) nume*, Revista Dreptul nr. 4/2015;

T. Bodoaşcă, *Discuții privind conceptul de operă și condițiile de fond pentru protecția ei juridică*, Revista Dreptul nr. 5/2016;

T. Bodoaşcă, *Opinii privind reglementarea, noțiunea și natura juridică a operelor audiovizuale*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 4/2017;

T. Bodoaşcă, A. Drăghici, *Utilizarea operei de către terțe persoane fără consimțământul titularului dreptului de autor*, Revista Pandectele române nr. 10/2012;

T. Bodoaşcă, A.V. Bogdan, *Utilizări permise ale anumitor opere și ale altor obiecte ale protecției prin drept de autor și drepturi conexe în beneficiul persoanelor nevăzătoare, cu deficiențe de vedere sau cu dificultăți de citire*, Revista Acta Universitatis „Lucian Blaga”, nr. 2/2018;

M. F. Boța Moisin, *Dreptul de autor și drepturi conexe asupra operei cinematografice: subiectele protecției operei cinematografice*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 1/2014;

P. Buta, A. Mușat, *Condițiile în care se poate beneficia de limitările în exercițiul dreptului de autor*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 2/2007;

I. Chiroșca, *Opera de artă plastică. Bun mobil sau imobil?*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 4/2011;

F. Cojocaru, *Programele de televiziune cu acces condiționat. Legislație. Comentarii.*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 2/2007;

M. L. Creață, A. M. Marinescu, *Noțiunea de remunerație din perspectiva Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 1/2019;

L. Dănilă, *Figuranții – subiecte de drepturi conexe sau simplu decor?*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 4/2007;

N.-R. Dominte, *Parfumul și protecția dreptului de autor*, Revista Română De Proprietate Intelectuală nr. 1/2011;

B. Florea, *Considerații asupra studiului contractului de producție audiovizuală*, Revista Română De Proprietate Intelectuală nr. 2/2013;

B. Florea, *Protecția unor creații intelectuale împotriva pirateriei pe internet*, Revista Română De Proprietate Intelectuală nr. 2/2016;

B. Florea, *Vânzarea operelor de artă*, Revista Română De Proprietate Intelectuală nr. 4/2016;

Gh. Gheorghiu, *Opera audiovizuală și caracterele relevante*, Revista Română De Proprietate Intelectuală nr. 1/2004;

Gh. Gheorghiu, L. Iacob, *Calitatea de autor și calitatea de titular al operelor audiovizuale în cadrul internațional*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale, nr. 2/2005;

Gh. Gheorghiu, L. Iacob, *Autorii operelor audiovizuale (II)*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale, nr. 3/2005;

L. Iacob, *Dreptul de reproducere. Jurisprudență franceză comentată*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale, nr. 2/2005;

I. Grigore, *Protecția drepturilor de proprietate intelectuală și restricționarea accesului la internet*, în Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 2/2010;

I. Kikkis, *Le droit moral de l'auteur en tant que contre-poids dans la société de l'information - Étude de droit français, de droit comparé et de droit communautaire* în Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 3/2012;

A. Livădariu, *Regimul juridic derogator al operelor cinematografice și audiovizuale*, în Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 2/2013;

I. Manea, *Protecția jocurilor video și de calculator*, în Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 3/2006;

A.-M. Marinescu, *Dreptul de retransmitere prin cablu – gestiunea colectivă a dreptului de retransmitere prin cablu*, în Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 2/2010;

A.-M. Marinescu, *Gestiunea colectivă a dreptului de autor și a drepturilor conexe. Jurisprudență română și europeană în domeniu*, în Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 4/2014;

A.- M. Marinescu, *Dreptul de împrumut public. Implementare națională și internațională*, în Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 2/2014;

A.-M. Marinescu, *Scurtă prezentare privind legislația Turciei în materia drepturilor de autor și conexe*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 1/2017;

A.-M. Marinescu, *Organizarea de spectacole muzicale: dreptul de autor și fiscalitate*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 1/2018;

A.M. Marinescu, *Obligațiile organismelor de gestiune colectivă conform dispozițiilor Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 1/2020;

A. Milescu, *Contribuții ale Poliției române pentru protecția drepturilor intelectuale*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 1/2004;

D. Negrilă, *Protecția ideilor prin drept de autor. Aplicare în domeniul Codului studiilor universitare de doctorat*, Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 1/2017;

T. Petrescu, C. Anechițoae, *Predica – operă cu caracter religios, protejată prin dreptul de autor (I)*, Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 1/2010;

R. Pârvu, A.-M. Marinescu, *Remunerația compensatorie pentru copia privată*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 2/2005;

P. Popovici, *Copia privată în era digitală*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 2/2012;

M. Romițan, *Protecția operelor fotografice*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 4/2005;

M. Romițan, *Protecția scrierilor publicistice și a surselor de informare*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 1/2006;

M. Romițan, *Dicționar de dreptul proprietății intelectuale*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 3/2006;

M. Romițan, *In memoriam Constantin N. Hamangiu. 75 de ani de la moarte (1869-1932)*, în Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 4/2006;

M. Romițan, D. Vasiliu, *Drepturile patrimoniale ale artiștilor interpreți și executanți. Jurisprudență*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 2/2005;

C.R. Romițan, *Protecția programelor pentru calculator prin dreptul de autor. Întinderea protecției*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale, nr. 1/2015;

C.R. Romițan, *Două decenii de la adoptarea legii privind dreptul de autor și drepturile conexe (1996-2016). Scurtă retrospectivă privind protecția dreptului de autor în România*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 3/2016;

V. Roș, *Drepturile artiștilor interpreți*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 4/2015;

V. Roș, *Dreptul creatorilor la veșnicie și drepturile intelectuale*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 3/2018;

V. Roș, A. Livădariu, *Condiția originalității în operele științifice*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 2/2014;

V. Roș, C.R. Romițan, *Drepturile artiștilor interpreți și executanți*, în Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 1/2016;

S. Rotaru, *Audiovizualul prin prisma dreptului de autor: realități și perspective*, în Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 4/2016;

M.L. Savu, *Jurisprudența română*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 1/2012;

M.L. Savu, *Stadiul armonizării legislației române în ceea ce privește drepturile conexe în ceea ce privește drepturile artiștilor interpreți sau executanți*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 2/2013;

M.L. Savu, *Drepturile de autor, drepturile conexe și drepturile succesoriale ale soțului supraviețuitor*, în Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 4/2017;

M.L. Savu, *Remunerația datorată artiștilor interpreți sau executanți pentru radiodifuzarea fonogramelor. Tipuri de fonograme*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 4/2011;

M.L. Savu, *Drepturile artiștilor interpreți și/sau executanți*, Teza de doctorat, București, 2017;

A.-V. Speriusi, *Despre originalitate, noutate, prioritate și despre plagiat*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale, nr. 3/2014;

V.R. Sultănescu; M.C. Gavrilescu, *Aspecte de natură juridică în legătură cu infracțiunile privind dreptul de autor și drepturile conexe, brevetele de invenție, desenele și modelele, mărcile și indicațiile geografice*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 1/2011;

A. Toma, *Comunicare publică a fonogramelor difuzate la radio într-un cabinet stomatologic*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 1/2015;

S.G. Totelecan, *„Autor” (fără operă) și „operă” (fără autor). „Arta” în era digitală*, în Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 4/2016;

M. Tudorache, *Regimul juridic al interpretărilor muzicale fixate înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 1/2010;

I.Vasiu, *Operele de artă digitală. Cea mai nouă formă de exprimare a unei opere*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 1/2004;

C. Tratatate, cursuri universitare, monografii, articole din bibliografia online

M. D. Bob, *Congresul anual al Asociației „Henri Capitant” a prietenilor culturii juridice franceze / 19-23 mai 2014, Barcelona și Madrid. Cum a fost*, în Revista „Studia Universitaris Babeș-Bolyai – IURISPRUDENȚIA” nr. 2/2014 disponibilă la adresa web: <https://www.juridice.ro/328542/congresul-anual-al-asociatiei-henri-capitant-a-prietenilor-culturii-juridice-franceze-19-23-mai-2014-barcelona-si-madrid-cum-a-fost.html>;

Cooper and Hutchinson, John M. D. S. (1997). *Plato, Complete Works*. Hackett Publishing. disponibilă la adresa web: <https://ro.wikipedia.org/wiki/Platon>;

L. Constantinescu, M. Jurian, *Începuturile televiziunii alb-negru și color în România*, disponibilă la adresa web: www.srr.ro;

S. Cemârtan, T. Baci, *Influența programelor TV asupra manifestărilor agresive la preadolescenți* disponibilă la adresa web: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Influenta%20programelor%20TV%20asupra%20manifestarilor%20agresive%20la%20preadolescenti.pdf.

III. Jurisprudență

A. Jurisprudența internațională

Curtea de Justiție a Uniunii Europene, următoarele: *Camera a treia*, hotărârea din 15 martie 2012, cauza C-135/10; *Camera a treia*, hotărârea din 7 decembrie 2006, cauza C-306/05; *Camera a treia*, hotărârea din 15 martie 2012, cauza C-162/10; *Marea Cameră*, hotărârea din 4 octombrie 2011, cauzele conexe C 403/08 și C 429/08; *Camera a noua*, hotărârea din 26 martie 2015, cauza C-279/13; *Camera a doua*, hotărârea din 16 februarie 2017, cauza C-641/15; *Camera a patra*, hotărârea din 27 iunie 2013, cauzele conexe C 457/11 C 460/11. Jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene este disponibilă la adresa web: www.europa.eu.

B. Jurisprudența română

Înalta Curte de Casație și Justiție, *Secția I civilă*, decizia nr. 1849 din data de 16 mai 2018; decizia nr. 805 din data de 05 aprilie 2016, decizia nr. 2129 din data de 27 februarie 2009, decizia nr. 9699 din data de 27 noiembrie 2009, decizia nr. 1978 din data de 25 martie 2008. Jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene este disponibilă la adresa web: www.scj.ro.